

Projektets diarienummer, namn och omfattning i tid

Effektiv & Ansvarsfull alkoholpolitik 2019-2021
Dnr 2018-041

Organisation och organisationsnummer

Sveriges Landsråd för alkohol och narkotikafrågor (SLAN).
802002-5063

Projektets mål samt eventuella förändringar i förhållande till projektansökan

Bakgrund

Folkhälsan skyddas bäst genom att tillgängligheten till alkohol är begränsad. Under de senaste 30 åren har serverings-tillstånden ökat markant. Mängden och kvalitén på tillsynen blir extra viktigt när tillstånden ökar.

Ändamål med projektet

Undersöka hur tillståndsprövning sker och vem som beslutar samt hur tillsyn av stadigvarande alkoholtillstånd sköts och kan utvecklas inom kommunerna, detta för att skydda folkhälsan.

Projektets första år var fokus på Västra Götaland.

Under första kvartalet projektet fram en enkät med frågor om tillståndsprövning och tillsyn. Denna spreds till alla 49 kommuner i Västra Götalandsregionen, främst genom kontakt till deras tillståndsenhet. Totalt fick vi in svar från 42 kommuner vilket ger oss en svarsfrekvens på 85% vilket vi är mycket nöjda med. Under hösten bearbetades resultaten vilka låg till underlag för en rapport som blev klar våren 2020, "För många tillstånd, bristande tillsyn?".

Första året löpte i stort sett på enligt projektansökan. Sedan slog covid-19 till.

Istället för fysisk spridning av rapporten för Västra Götaland genomfördes det i stor utsträckning digitalt.

Under projektår 2, år 2020 fick vi en något lägre hastighet i projektet på grund av ovissheter med pandemin. Projektet gick vidare med att vidga sig till nya län. Under 2020 genomfördes enkätundersökningen i samarbete med Länsnykterhetsförbund i Jönköping, Skåne och Blekinge. Eftersom enkäten ställde frågor om 2019 påverkades inte svaren av pandemin. Det sammanställdes tre nya rapporter för vart och ett av de nya länen. På samma sätt som i Västra Götaland spreds resultaten primärt digitalt.

De stora förändringarna gentemot projektansökan var att processen tog längre tid, varför vi fick möjlighet att förlänga projektet med ett år till 31 dec 2021. Vi hoppades in i det längsta att kunna genomföra en fysisk konferens med gäster från Norden. På grund av pandemin och dess ovissheter samt av personalläget, då projektledaren gick på föräldraledighet under projektets sista fyra månader fick vi tillslut inse att vi inte hade kapacitet att genomföra någon konferens med gäster från Norden.

Planerade aktiviteter (kopiera texten från projektansökan)

Våren 2019

Förberedelser och genomförande av kartläggningen i Västra Götaland

Hösten 2019

Första sammanställning av rapport om VG

Konferens för MO och länsnykterhetsförbund (flera) som vill gå vidare med kartläggningen

Våren 2020

Kartläggningen omfattar hela landet eller ett representativt urval

Hösten 2020

Rapport

Konferens nationell/Nordisk

Opinionsbildning

Vilka aktiviteter har genomförts?

2019 Vi genomförde kartläggning, enkät, rapportsammanställning för Västra Götaland. Spridning av resultaten startade så fort resultat fanns och delades på SLANs representantskapsträff och Höstmötet med Länsnykterhetsförbundet Västra Götaland. Resultaten spreds därmed till medlemsorganisationer både hos SLAN och Länsnykterhetsförbundet Västra Götaland. Det hölls också en konferens tillsammans med övriga länsnykterhetsförbund i Sverige. Intresset för arbetet var stort och tre länsförbund hade möjlighet att delta i det fortsatta arbetet; Jönköping, Blekinge och Skåne.

2020. 23 januari hölls en presentation och workshop med anledning av resultaten av vår enkät i Västra Götalands län. 25 personer deltog och deltagarna var både tillståndshandläggare och politiker från elva olika kommuner. Arrangemanget skedde i samverkan med Länsstyrelsen Västra Götaland. Under Folknykterhetens vecka spreds rapporten för Västra Götaland till media genom inbjudan till presskonferens och genom pressmeddelande. Det genomfördes ett digitalt rapportsläpp med 24 deltagare, vilka var en blandning av tillståndshandläggare, politiker, folkhälsostateger, drogsamordnare och personer från ideell sektor. Inbjudan spred sig långt då två personer från Åland som deltog. Under hösten 2020 hölls även en separat föreläsning av rapportens resultat på en sammankomst för alla lokalpoliser i Västra Götaland. Med anledning av projektet fick Länsnykterhetsförbundet i Västra Götaland även vara remissinstans gällande Göteborgs stads nya riktlinjer för alkoholserving.

Under 2020 anpassades enkäten till de tre nya länen Jönköping, Blekinge och Skåne. Resultaten sammanställdes i tre separata rapporter. Dessa presenterades på digitala rapportsläpp under slutet av 2020 och början av 2021. I samband med rapportsläppen genomfördes även lokal opinionsbildning och rapporterna och deras resultat uppmärksammades i såväl tidningar och för Jönköpings del även i TV inslag. Med anledning av pandemin förlängdes projektet ett år varför spridning av resultaten i Blekinge, Jönköping och Skåne till stor del skedde under 2021. I samband med rapportsläppen av dessa rapporter hölls också en presentation med jämförelser mellan alla län för att visa på likheter och skillnader.

Förväntat resultat (kopiera texten från projektansökan)

Skapa underlag för opinionsbildning
Få mediefokus på serveringsfrågans betydelse för folkhälsa och missbruk
Engagera personer inom nykterhetsrörelsen för lokal/kommunal alkoholpolitik.

Vilka resultat har uppnåtts?

Under projektet har det tagits fram fyra separata rapporter samt en rapport med jämförande data länen emellan. Rapporterna har varit viktiga faktakällor för att sprida opinion.

Det har publicerats ett gäng med insändare från ideellt engagerade personer inom Länsnykterhetsförbunden som varit involverade i projektet och projektet har även riktat sig direkt till de som arbetar med frågorna genom att sprida rapporterna till lokala beslutsfattare och bjuda in dem till våra rapportsläpp. En tät kontakt har även funnits med flera alkoholhandläggare om dagligen arbetar med frågorna.

Gällande rapporten för Västra Götaland skickade vi ut ett pressmeddelande till drygt 50 mediekontakter, främst i Västra Götalands län. Rapporten kom att spridas i tre mediaartiklar från Drugnews och Accent. Rapporten spreds även via våra digitala kanaler där vi lyfte både rapporten och dess innehåll. Rapporten mailades till ca 250 mottagare (politiker, tjänstepersoner och nykterhetsrörelseaktiva). Rapporten postades till alla ansvariga nämnder, och tillståndsenheter i Västra Götaland samt fler med intresse för arbetet (totalt ca 400 mottagare) Rapporten spred sig utanför Västra Götaland och projektet har blivit kontaktade av representanter från skatteverket, polisen i Stockholm och tillståndshandläggare på Åland som visat intresse för arbetet.

Precis som i Västra Götaland har resultaten och rapporterna spridits på rapportsläpp, via pressmeddelande, insändare samt digitala och fysiska utskick till politiker, tillståndshandläggare och nykterhetsorganisationer. Några mediakanaler där resultaten har spridits är: SVT Jönköping - vilket inkluderade ett filmat nyhetsinslag, Drugnews, Accent, Sydöstran i Blekinge, Kristianstadsbladet, Smålandstidningen, Vetlandaposten, Tranås Tidning, Smålands Dagblad och Värnamo Nyheter.

Vad kunde inte genomföras?

Tyvärr kunde vi inte genomföra den tänka konferensen med nordiska gäster. In i det längsta strävade vi efter att få till en fysisk konferens men fick tillslut se oss besegrade av pandemin.

Vilka är de positiva erfarenheterna?

Med goda relationer till Länsnykterhetsförbund i Sverige och ett tydligt erbjudande var det möjligt att sprida enkäten till nya län för att på så vis få större underlag på data samt få större spridning i frågan gällande serveringstillstånd.

Goda relationer med externa parter har också underlättat arbetet betydligt. Några vi vill framhålla är Länsstyrelserna i respektive län samt tillståndsenheten i Göteborg stad.

Intresset för frågorna om serveringsstillstånd har spridit sig längre än vi vågade hoppas och fler aktörer än vi först valde att involvera i projektet har varit intresserade av våra resultat, exempelvis polismyndigheten.

De digitala forumen möjliggör för fler deltagare, deltagare som inte kan ta sig till en fysisk plats.

Vilka är de negativa erfarenheterna?

Omvärlden kan snabbt förändras och pandemin påverkade projektet på flera olika sätt. Projektet blev också varse om att involverade nyckelpersoner föll bort ur projektet helt eller delvis på grund av tjänstebyten, bortgång samt föräldraledighet.

Tyvärr blev utbytet mellan involverade Länsnykterhetsförbund begränsad med anledning av pandemin och att vi inte kunde ses fysiskt. Vi lyckades inte involvera det nordiska perspektivet på det sätt vi planerat och spridningen av rapporterna har primärt skett digitalt och endast i begränsad omfattning via fysiska möten. De digitala forumen är bra på flera sätt men tyvärr svaga när det kommer till fördjupat samarbete och gemensamhetskapande.

Övrig information

Projektet har varit givande för oss involverade parter; Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor (SLAN), Länsnykterhetsförbundet Västra Götaland, Jönköpings Läns nykterhetsförbund (JLN), Blekinge läns nykterhetsförbund (BLN) och Skånes nykterhetsförbund. Det har ökad vår kunskap om tillsyn- och tillståndsfrågor gällande serveringstillstånd och gett oss goda kunskaper om varför detta är en viktig fråga när det kommer till förebyggande och främjande arbete, för att värna folkhälsan. Denna kunskap kommer vi fortsätta förvalta, utveckla och sprida i våra organisationer och till våra medlemsorganisationer. Vi ser att många kommuner som omfattas rapporterna kan göra ännu mer i sitt tillstånds- och tillsynsarbete för att minska alkoholens negativa skador, vilket ger oss engagemang att fortsätta driva frågor om exempelvis tillgänglighet av alkohol. Vi ser också ett tydligt behov av att politiker behöver mer kunskap om alkoholfrågan för att ta beslut som gynnar folkhälsan.

Ekonomisk redovisning (Vänligen specificera)

Tidsperiod för vilken redovisningen sker

2019-2021

Intäkter

	Utfall	Budget enl. projektansökan
Ansökta medel från Stiftelsen Ansvar för Framtiden	660 000	660 000
Medel från andra	0	0
Egen ekonomisk insats	200 000	200 000
Annan finansiering	0	0
Intäkter totalt	860 000	860 000

Kostnader

	Utfall	Budget enl. projektansökan
Aktiviteter	276 376	300 000
Material	60 562	40 000
Personal	278 987	280 000
Administration	200 000	200 000
Övrigt	0	40 000
Kostnader totalt	815 925	860 000

Resultat + / -	+ 44 075	0
-----------------------	-----------------	----------

Redovisningen upprättad

Ort och datum
Lysekil 2022-03-28

Projektansvarig

Namnsteckning

Namnförtydligande
Ellen Garnwall

Organisation
Länsnykterhetsförbundet Västra Götaland

Adress
Österlånggatan 88

Postadress och land
461 35 Trollhättan

Telefon inklusive landskod
+4670 659 26 08

E-post
ellen@lansnykterhetsforbundet.nu

Firmatecknare

Namnsteckning

Namnförtydligande
Håkan Eriksson

Organisation
Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor

Adress
C/O Länsnykterhetsförbundet Västra Götaland, Kasernvägen 6.

Postadress och land
504 31 Borås

Telefon inklusive landskod
+46 70-710 66 70

E-post
hakan@slan.se

Stiftelsen Ansvar för Framtidens anteckningar

För Stiftelsen Ansvar för Framtiden

Datum

Namnsteckning

Namnförtydligande

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende